

LOYIHA TAHLILI TURLARINING NAZARIY JIHLATLARI TAHLILI.**QARSHIYEV MURODJON NODIRJON O'G'LI**murodjon0465@gmail.com*Bank-Moliya Akademiyasi tinglovchisi***ANNOTATSIYA**

Loyihani samarali tahlil qilish — har qanday muvaffaqiyatli faoliyatning poydevorini tashkil etuvchi jarayonlardan biridir. Loyihalar murakkab va ko'plab omillarga bog'liq bo'lgan jarayonlarni o'z ichiga oladi, ularni muvaffaqiyati rejalashtirish va tahlil qilish, loyiha sifatiga to'g'ridan-to'g'ri ta'sir qiladi. Loyihani tahlil qilish jarayoni, uning maqsadlari va ehtiyojlarini aniqlashdan tortib, resurslarni taqsimlash va natijalarni baholashgacha bo'lgan ko'plab bosqichlarni o'z ichiga oladi. Ushbu maqolada loyihani samarali tahlil qilishning asosiy bosqichlarini batafsil ko'rib chiqilib, tahlil etiladi.

***Kalit so'zlar:** loyiha tahlili, samaradorlik, omillar, resurslarni taqsimlash, natijalarni baholash, strategiya, prognoz.*

ANNOTATION.

Project analysis is one of the processes that form the foundation of any successful activity. Projects involve complex processes that depend on many factors, and their success is directly influenced by planning and analysis, which affect the quality of the project. The project analysis process encompasses many stages, from identifying its goals and needs to resource allocation and results evaluation. This article will detail the key stages of effective project analysis.

***Key words:** project analysis, efficiency, factors, allocation of resources, evaluation of results, strategy, forecast.*

АННОТАЦИЯ

Анализ проекта — это один из процессов, составляющих основу любого успешного мероприятия. Проекты включают в себя сложные процессы, зависящие от множества факторов, и их успех напрямую зависит от планирования и анализа, которые влияют на качество проекта. Процесс анализа проекта охватывает множество этапов, начиная с определения его целей и потребностей, заканчивая распределением ресурсов и оценкой результатов. В данной статье будут подробно рассмотрены основные этапы эффективного анализа проекта.

***Ключевые слова:** анализ проекта, эффективность, факторы, распределение ресурсов, оценка результатов, стратегия, прогноз.*

KIRISH.

Loyihani samarali tahlil qilish — zamonaviy boshqaruv va strategik rejalashtirish jarayonining ajralmas qismi bo'lib, tashkilotlar va kompaniyalar uchun muvaffaqiyat kalitidir. Loyihani tahlil qilish, uning maqsadlari, resurslari, ehtimoliy xavflari va muvaffaqiyatga erishish yo'llarini chuqur o'rganishni nazarda tutadi. Ushbu jarayon loyihaning har bir bosqichida hamda strategik qarorlar qabul qilishda muhim ahamiyatga ega hisoblanadi, bu esa o'z navbatida natijalarni optimallashtirishga imkon beradi.

Loyihani samarali tahlil qilish, muammolarni erta aniqlash, risklarni baholash va resurslarni optimal taqsimlash kabi imkoniyatlarni taqdim etadi. Tahlil jarayoni orqali loyiha jamoasi, uning maqsadlari va kutilgan natijalar o'rtasidagi bog'lanishni yaxshilaydi, shuningdek, loyiha bajarilayotganda yuzaga kelishi mumkin bo'lgan kutilmagan holatlarni oldini olishga yordam beradi.

Bundan tashqari, samarali tahlil loyihalarning moliyaviy natijalarini prognoz qilish, mijozlar ehtiyojlarini aniqlash va bozor sharoitlariga moslashishga ko'maklashadi. Shu sababli, loyihani tahlil qilish jarayoni nafaqat loyiha muvaffaqiyatini ta'minlash, balki tashkilotning umumiy strategik maqsadlariga erishish uchun ham muhim ahamiyatga ega. Ushbu maqolada loyihani samarali tahlil qilishning asosiy usullarilari, ularning har biri qanday qilib loyiha muvaffaqiyatiga ta'sir ko'rsatishi va bu jarayonni qanday samarali tashkil etish mumkinligi haqida tahliliy o'rganiladi.

Ushbu maqolaning asosiy maqsadi loyihani samarali tahlil qilishning asosiy turlarini, nazariy jihatlarini batafsil ko'rib chiqishdan iborat. Har bir bosqichda bajarilishi lozim bo'lgan vazifalar, qiyinchiliklar va ularni qanday yengish mumkinligi haqida aniq misollar keltirish ko'zda tutilgan. Maqola, loyiha menejerlari va jamoa a'zolari uchun foydaliroq bo'lishligi hamda loyiha tahlilini yanada samarali tashkil etishga yordam berishi maqsadida yozilgan.

Maqola loyihani tahlil qilish jarayonini, uning ahamiyatini va har bir bosqichning o'zaro bog'liqligini tushunishga yordam beradi.

TAHLIL VA NATIJALAR.

Loyihani tahlil qilish va uni samarali tashkil etish har qanday loyiha muvaffaqiyatini ta'minlashda asosiy bosqichlardan biri hisoblanadi. Loyiha tahlilining asosiy turlari quydagilar hisoblanadi:

- texnik tahlil;
- ijtimoiy tahlil;
- moliyaviy tahlil.

Loyihani texnik tahlil qilish jarayoni, loyiha muvaffaqiyatini ta'minlash uchun muhim usullardan biri hisoblanadi. Ushbu jarayon, loyihaning texnik jihatlarini chuqur o'rganish va muayyan maqsadlarga erishish uchun zarur bo'lgan jarayonlarni

aniqlashga qaratilgan. Texnik tahlilning asosiy vazifalari – texnik talablarni aniqlash, mavjud texnologiyalarni tahlil qilish, resurslarni baholash, xavflarni tahlil qilish hamda natijalarini tahliliy qiyoslab chiqishdir.

Har bir vazifa loyihaning sifatini oshirish, xarajatlarni kamaytirish va natijalarni optimallashtirishga xizmat qiladi. Texnik tahlil, shuningdek, muammolarni oldini olish va loyihaning umumiy muvaffaqiyatini ta'minlash uchun zaruriy asoslarni yaratadi. Olingan natijalar, loyihaning kelajakdagi rivojlanishini va samaradorligini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Shunday qilib, loyihani texnik tahlil qilish jarayoni, yuqori sifatli va samarali natijalarga erishish uchun mustahkam asos bo'ladi.

Loyihani ijtimoiy tahlil qilish jarayoni, loyiha faoliyatining ijtimoiy ta'sirini baholash va uning jamiyatdagi rolini aniqlash uchun muhim ahamiyatga ega. Ushbu tahlil, loyiha amalga oshirilishi rejalashtirilgan jamiyatda mavjud ehtiyojlarni, ijtimoiy ta'sirlarni va kutilayotgan natijalarni o'rganish imkonini beradi.

Ijtimoiy talablarni aniqlashdan tortib, ijtimoiy xavflarni tahlil qilishgacha bo'lgan vazifalar, loyihaning mahalliy va global miqyosdagi o'zgarishlarga qanday ta'sir ko'rsatishini tushunishga yordam beradi. Loyiha mohiyatining qonun va me'yorlarga muvofiqligini ta'minlash va monitoring jarayonlari, loyihaning muvaffaqiyatli amalga oshirilishini kafolatlaydi.

Bundan tashqari, ijtimoiy tahlil, jamiyatda ijobiy o'zgarishlarni yaratishda va ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashda asosiy rol o'ynaydi. Loyihaning ijtimoiy natijalari va ta'siri, kelgusidagi loyihalar uchun muhim tajriba sifatida xizmat qiladi. Shunday qilib, loyihani ijtimoiy tahlil qilish, jamiyat uchun foydali va barqaror yechimlarni ishlab chiqishda muhim qadam hisoblanadi.

Loyihani moliyaviy tahlil qilish jarayoni, uning muvaffaqiyatini ta'minlashda asosiy omil hisoblanadi. Ushbu tahlil orqali loyiha davomida kirim va chiqimlar o'rtasidagi muvozanat, sarmoya ehtiyojlari, risklar va rentabellik ko'rsatkichlari aniq belgilanadi.

Moliyaviy tahlil, loyiha rejalashtirish va amalga oshirish jarayonida qo'llanilishi zarur bo'lgan kompleks va ko'p bosqichli jarayondir. Loyiha muvaffaqiyatining asosi sifatida, moliyaviy barqarorlikni ta'minlash, investitsiya talablarini aniqlash va risklarni baholash jarayonlari muhimdir. Har bir loyiha uchun risklarni oldini olish va boshqarish strategiyalarini ishlab chiqish, moliyaviy yo'qotishlarning oldini olishga yordam beradi.

Loyihaning rentabelligini tahlil qilish va boshqa loyihalar bilan solishtirish, uning samaradorligini va raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qiladi. Tahlil natijalarini hisobotga tayyorlash, loyiha rahbariyati va investorlar uchun muhim ma'lumotlar taqdim etadi, bu esa kelgusi strategiyalarni belgilashda asos bo'ladi.

Yuqorida sanab o'tilgan barcha elementlar, loyiha moliyaviy jihatdan muvaffaqiyatli bo'lishi uchun zarur bo'lgan tahlillarni taqdim etadi. Muntazam

moliyaviy tahlil jarayoni, loyiha davomida resurslardan samarali foydalanishni ta'minlab, uzoq muddatli muvaffaqiyatni kafolatlaydi. Shunday qilib, loyiha moliyaviy tahlili, nafaqat rejalashtirish, balki amalga oshirish jarayonida ham muhim ahamiyatga ega.

XULOSA.

Loyihani samarali tahlil qilish zamonaviy boshqaruv va strategik rejalashtirish jarayonining ajralmas qismi bo'lib, tashkilotlar va kompaniyalar uchun muvaffaqiyat kalitidir. Ushbu jarayon loyihaning maqsadlari, resurslari, ehtimoliy xavflari va muvaffaqiyatga erishish yo'llarini chuqur o'rganishni nazarda tutadi. Loyihani tahlil qilish, muammolarni erta aniqlash, risklarni baholash va resurslarni optimal taqsimlash kabi imkoniyatlarni taqdim etadi. Bu, loyiha jamoasi va uning maqsadlari o'rtasidagi bog'lanishni yaxshilaydi hamda kutilmagan holatlarni oldini olishga yordam beradi.

Maqolada loyihani tahlil qilishning asosiy turlari — texnik, ijtimoiy va moliyaviy tahlil — batafsil ko'rib chiqilgan. Har bir tahlil turi, loyihaning muvaffaqiyatini ta'minlashda o'ziga xos rol o'ynaydi. Texnik tahlil loyiha jarayonlarini aniqlash va sifatni oshirishga, ijtimoiy tahlil esa jamiyatdagi ijtimoiy ta'sirlarni baholashga imkon beradi. Moliyaviy tahlil, sarmoya ehtiyojlari va risklarni boshqarish jarayonlarida muhim ahamiyatga ega.

Ushbu maqola, loyiha menejerlari va jamoa a'zolariga loyiha tahlilini yanada samarali tashkil etishga yordam berish maqsadida yozilgan. Har bir bosqichda bajarilishi lozim bo'lgan vazifalar, qiyinchiliklar va ularni qanday yengish mumkinligi haqida nazariyalar keltirilgan.

Umuman olganda, loyihani tahlil qilish jarayoni nafaqat loyiha muvaffaqiyatini ta'minlash, balki tashkilotning umumiy strategik maqsadlariga erishish uchun ham muhim ahamiyatga ega. Muntazam tahlil jarayoni loyiha resurslaridan samarali foydalanishni ta'minlanadi hamda uzoq muddatli muvaffaqiyatni kafolatlaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Kerzner, H. (2017). Project management, A system approach to planning, scheduling and controlling. New Jersey:
2. John Wiley & Sons. – P. 27 Project Management Institute. A Guide to the Project Management Body of Knowledge: PMBOK(R) Guide. Seventh Edition. Newton Square: ProjectManagement Institute, 2021. – P.75
3. M.S.Qosimov (2021). Investitsiya loyihalar tahlili. Darslik, 110-130 b.
4. Qodirjon o'g'li, T. B. (2024). SUV RESURSLARIDAN FOYDALANGANLIK UCHUN SOLIQ TA'SIRCHANLIGINI OSHIRISHNING AHAMIYATI. ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ, 37(1), 151-153.
5. Ogli, T. B. Q. (2021). XO'JALIK YURITUVCHI SUB'EKTLARNING TABIIY RESURSLARDAN SAMARALI FOYDALANISHGA

- ERISHISHLARIDA SOLIQLARNING TA'SIRCHANLIGINI OSHIRISHNING AHAMIYATI. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 1(1), 246-250..
6. Turanboyev, B. (2024). O'ZBEKISTON FOND BOZORIDA AKSIYALAR SAVDOSINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI TAHLILI. *Integration of Economy and Education in the 21st century*, 2(2), 5-8.
 7. Turanboyev, B. (2024). ILG'OR XORIJ TAJRIBASI ASOSIDA ELEKTRON TIJORAT FAOLIYATINI SOLIQQA TORTISHNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI. *Integration of Economy and Education in the 21st century*, 2(2), 1-4.
 8. Boburjon Turanboyev Qodirjon o'g'li, & Mamasoliyev Javlonbek Ortiq o'g'li. (2023). MAMLAKAT YALPI ICHKI MAHSULOTIGA SOLIQ TURLARINING TA'SIRI. *QO'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 9(9), 53–60.